

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mevrouw M.M.L.E. Veldhuijzen van Zanten-Hyllner
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Utrecht, 25 januari 2011

Betreft: Meldplicht versus meldcode

Geachte mevrouw Veldhuijzen van Zanten-Hyllner,

In uw brief naar de Tweede Kamer van 18 januari jl. betreffende *Signaleren en melden geweld in afhankelijkheidsrelaties* (DMO-SSO-3041245) schrijft u dat u momenteel uw analyse van voors en tegens een meldplicht versus meldcode afrondt. Graag informeren wij u over ons gezamenlijke standpunt zodat u dit mee kunt laten wegen in uw besluitvorming.

Onderzoek¹ naar de effecten van een meldplicht leidde bij uw ambtsvoorganger tot de conclusie dat een onverkorte meldplicht niet tot het gewenste resultaat leidt. De aanbeveling van dit onderzoek was het krachtig stimuleren van het hanteren van een landelijke meldcode en volgen hoe dit verloopt. Daarna zou bezien moeten worden of verder gaande maatregelen nodig zijn. Wij steunen die ingezette lijn nog steeds. Er is de afgelopen twee jaar al fors geïnvesteerd in de invoering en ondersteuning van de meldcode in de praktijk. Ondergetekenden zijn voorstander van het invoeren van een wettelijke meldcode en niet voor het invoeren van een meldplicht.

---

¹ Nav motie Arib (Kamerstukken II, vergaderjaar 2007-2008, 28 345, nr 55) werd onderzoek verricht naar een wettelijke meldplicht bij huiselijk geweld (Meldplicht bij huiselijk geweld? Ministerie van Justitie, DJJ, mei 2008). Met name in verband met de grote hoeveelheid 'valse' meldingen (om maar aan de plicht te voldoen), de geringe betrokkenheid van melders die 'voldoende doen als ze hun plicht om te melden maar nakomen' en de slechte handhaafbaarheid van deze plicht (de discussie verschuift dan naar 'ik heb het niet gezien, daarom kon ik niet melden')[deze zin loopt niet goed]. Ook kan een meldplicht de relatie tussen hulpvrager en hulpverlener onder druk zetten en de drempel naar hulpverlening voor slachtoffers en plegers onbedoeld hoger maken. Vandaar de keuze van de bewindspersonen voor de verplichting van een meldcode, met daarin een stappenplan die de beroepskracht verplicht om altijd iets te doen met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Dat willen wij als volgt toelichten, vanuit een drietal invalshoeken: slachtoffers, professionals en instellingen en beleid.

1. Slachtoffers

- Slachtoffers en plegers zijn het meest gebaat bij goed opgeleide professionals die geweld kunnen signaleren en bespreekbaar maken, risico's kunnen inschatten en adequaat handelen. Daar stuurt de meldcode op aan. De meldcode is een stappenplan dat leidt tot het doen van een melding, tenzij andere stappen -het zelf in gang zetten van effectieve bescherming en zorg- de betrokkenen beter beschermen. Een belangrijk verschil tussen meldcode en meldplicht is dat de meldcode de beroepskracht aanspreekt op de eigen verantwoordelijkheid voor de aanpak van het geweld. Daarmee wordt de kring van verantwoordelijken en betrokkenen bij de aanpak van geweld uitgebreid. Dit helpt bovendien het slachtoffer om uit haar/zijn isolement te komen.
- Een meldplicht dwingt professionals ieder vermoeden te melden omdat zij anders strafrechtelijk vervolgd kunnen worden. Een meldcode daarentegen stimuleert professionals om in gesprek te gaan met slachtoffer/gezin. Dit sluit aan bij een doel van de wet, namelijk vroegsignalering en het borgen van een adequate aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Melden is immers geen doel op zich.
- Ervaringen in de VS (van Unen, 1996) leren dat een meldplicht een toename van meldingen genereert. De toename van het aantal meldingen gaat echter gepaard met een sterke stijging van het aantal onbewezen zaken: van 35% onbewezen meldingen in 1976 tot 65% onbewezen meldingen na invoering van de meldplicht in 1992. Voor de betrokken kinderen en gezinnen betekent het onderzoeken van meldingen een zware emotionele belasting en emotionele schade. Voor de overheid en de meldpunten betekenen deze onderzoeken grote investeringen in menskracht en middelen die niet tot resultaat leiden.
- Een meldplicht werkt drempelverhogend en heeft nadelige gevolgen voor de slachtoffers en hun gezinnen. Gezinnen waarin huiselijk geweld/kindermishandeling voorkomt, nemen minder snel professionals in vertrouwen als die wettelijk verplicht zijn om te melden. Het gevolg is dat slachtoffers en daders de problematiek niet bespreken met professionals (zoals de huisarts, maatschappelijk werker). Een meldplicht werpt een drempel op en ontmoedigt slachtoffers om hulp te zoeken. Dat blijkt uit ervaringen van hulpverleners en uit internationaal onderzoek². Dat staat dus juist haaks op de inspanningen van het kabinet om huiselijk geweld (eerder) bespreekbaar te maken.
- Een meldcode voor de professional borgt een vertrouwelijke setting tussen slachtoffer, gezin en professional. Op basis van vrijwilligheid en op basis van de eigen verantwoordelijkheid van de cliënt wordt naar oplossingen gezocht om de dynamiek van het huiselijk geweld te doorbreken.

---

² Women's Opinions About Domestic Violence Screening and Mandatory Reporting, Gielen et al., 200: 19,4
Mandatory Reporting of Intimate Partner Violence: Safety or Retaliatory Abuse for Women? JOURNAL OF WOMEN'S HEALTH & GENDER-BASED MEDICINE Volume 9, Number 1, 2000 Mary Ann Liebert, Inc.

2. Professionals en instellingen

- Zowel meldcode als meldplicht zijn alleen effectief met een goed voor- en natraject. Dat betekent dat professionals *goed opgeleid* moeten zijn om te signaleren, risico's in te schatten en vervolgens ook daarnaar kunnen handelen. In het natraject is *voldoende en kwalitatief goede hulpverlening nodig*. Dat betekent dat vooral professionals die nog niet gewend zijn om te werken met een meldcode goed geschoold moeten worden. Als deze voorwaarden niet aanwezig zijn, kan een meldplicht grotere negatieve effecten hebben doordat 'vermoedens' over de schutting worden gegooid naar een meldpunt en verantwoordelijkheden afgeschoven, de professional is immers verplicht om te melden. Met als gevolg een *overbelast meldpunt* waardoor ingrijpen en hulpverlening op zich kunnen laten wachten.
- Uit de resultaten van de *Regionale aanpak kindermishandeling* blijkt dat er al veel tot stand is gebracht als het gaat om het verbeteren van de samenwerking tussen verschillende beroepsgroepen, deskundigheidsbevordering, handelingsprotocollen en methodiekontwikkeling. Dit heeft ertoe geleid dat steeds meer beroepskrachten die met ouders of kinderen werken, waar ook in de keten, hun verantwoordelijkheid hebben genomen in de bestrijding van kindermishandeling. De landelijke overheid heeft hierin terecht flink geïnvesteerd. Het is nu zaak deze resultaten vast te houden en daarop voort te bouwen. In die zin is de focus op melden te beperkt.
- Het werken met een meldcode is niet vrijblijvend, maar een wettelijke verplichting. De Inspecties houden toezicht en in geval van calamiteiten zal het handelen van beroepskrachten worden getoetst aan het stappenplan van de meldcode.

3. Beleid

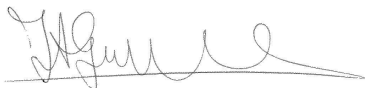
- Het traject om te komen tot implementeren van een meldcode loopt, vooruitlopend op het wetgevingstraject, mede door stimulans van de ministeries al ruim twee jaar. Er zijn regio's, talrijke instellingen en vele landelijke beroepsorganisaties bezig met het ontwikkelen van een eigen meldcode. Een groot aantal daarvan is al zo goed als afgerond en wordt momenteel vastgesteld en uitgevoerd. Ook zijn er reeds tientallen trainers opgeleid om het huidige basismodel meldcode aan professionals over te dragen middels een bijscholingsmodule. Een verandering in beleid en wetgeving zal contraproductief werken. Daarnaast worden al gemaakte investeringen teniet gedaan, in een periode waarin fors bezuinigd wordt op rijksuitgaven.

Tot besluit,

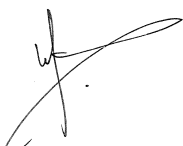
Een meldplicht roept breed verzet op bij vele beroepsorganisaties, zoals ook blijkt uit recente reacties van KNMG, LHV en V&VN. Te vrezen valt dat er daardoor veel energie gaat zitten in weerstand, energie die veel beter kan worden ingezet voor de aanpak van geweld. Dat is ook de kracht van de meldcode, die een beroep doet op de professionaliteit van beroepskrachten en hen wil ondersteunen. Die toon en die inzet werkt, zo is de afgelopen jaren gebleken, want men is met groot enthousiasme begonnen, terwijl er nog geen wet ligt.

Wij doen dan ook een dringend verzoek aan u en aan de Tweede Kamer om verder te gaan op de ingeslagen weg om het wettelijk kader voor een landelijke meldcode te realiseren. Wij sturen deze brief ter informatie aan de leden van de Tweede Kamer.

Hoogachtend,

drs. Johan Gortworst, waarnemend directeur Federatie Opvang,

drs. Hans Kamps, voorzitter Jeugdzorg Nederland,

dr. Jet Bussemaker, voorzitter MOgroep Welzijn & Maatschappelijke dienstverlening,

dr. Marijke Steenbergen, Raad van Bestuur MOVISIE,

drs. Kees Bakker, voorzitter Raad van Bestuur Nederlands Jeugdinstituut,

Loes van Weert MMO, directeur Scala, mede namens Trainingsconsortium Rotterdam.

*Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met drs. Ina van Beek 030 789 2082
i.vanbeek@movisie.nl of Jandirk Veenstra 030 789 2206 – 06 107 208 40 j.veenstra@movisie.nl*

c.c.
Mw. Fouzia Kassi en mw. Heidi van Berkel, Ministerie van VWS en mw. Ingrid Horst-Vermaas, Ministerie van Veiligheid en Justitie